

DANSK FISKERI

JULI 2020

BLÅ VEJ GENNEM KRISEN

BLÅ VEJ GENNEM KRISEN

I fiskerisektoren er vi vant til bølgegang. Det går op og ned. Vi har haft gode år. Vi har haft dårlige år. Og så har vi haft år 2020. Et på alle måder helt anderledes år, hvor coronakrisen har rystet hele verden og trukket dybe spor. Både herhjemme og i resten af verden. Corona-krisen har med den nedlukning af verdensøkonomien, der fulgte, rystet eksportmarkederne i et omfang, ingen havde forestillet sig. Det har ramt Danmark hårdt. Og det har ramt os i fiskerisektoren hårdt. Men en årlig eksport på mere end 25 milliarder kroner er vi dybt afhængig af velfungerende eksportmarkeder. Sektoren kæmper foruden coronakrisen med lavere kvoter på en række væsentlige arter. Samlet set sætter det den danske fiskerisektor under et stort pres, og det skal tages alvorligt.

For at give et eksempel på den situation fiskeriet står i, var landingsværdien af konsumfisk ca. halveret i månederne fra februar til april i år i forhold til 2019. Det er både et udslag af, at der landes færre fisk, og at prisen på fisk, som følge af faldende efterspørgsel, er styrtdykket. Eksempelvis var prisen for 1 kg. jomfrummer på fiskeriauktionen omkring 30 kr. i marts måned 2020 - til sammenligning var kiloprisen på samme tidspunkt i 2019 omkring 60 kr. Prisfald i den størrelsesorden er ødelæggende for forretningsgrundlaget i dansk fiskeri. Coronakrisen koster fiskeriet dyrt, og det kan også få store negative konsekvenser for beskæftigelsen. Det gælder særligt i områderne omkring landets havne, hvor fiskeriet er afgørende for at holde hjulene i gang. Her spiller fiskeriet og resten af Det Blå Danmark en vigtig rolle med et samlet bidrag på 96.000 arbejdspladser.

Samtidig har vi i Det Blå Danmark forpligtet os til, at vi skal være CO2-neutrale i 2050, og at vi vil søsætte det første nulemissions-fartøj i 2030.

Dermed er vi klar til at yde vores bidrag til, at Danmark kan nå målsætningen om 70% CO2-reduktion i 2030. Vi er allerede langt, og potentialet er fortsat stort. Eksempelvis kan man, når man udskifter et gammelt fiskefartøj med et nyt, reducere CO2-udledningen med 25% per kilo landet fisk. Det skal ses i sammenhæng med, at dansk fiskeri allerede har reduceret CO2-udledningen med mere end 60% fra 1990 til 2017. Foruden CO2-reduktionerne har vi i dansk fiskeri arbejdet hårdt for, at fiskeriet i videst mulige omfang bliver bæredygtigheds-certificeret. Det arbejde betyder, at ca. 80% af alle landinger i Danmark i dag er certificerede med MSC-mærket, som er et internationalt anerkendt bæredygtighedsmærke.

Derudover er det værd at huske på, at nogle fiskearter og skaldyr har et klimaaftryk, der ikke er meget højere end en dansk agurk. Derfor er der en klar grøn gevinst forbundet med at få danskerne til at spise endnu mere fisk og skaldyr. I fiskeriet er vi klar til at tage de næste skridt. Det momentum for forandring coronakrisen har skabt, skal udnyttes til at sætte turbo på den grønne udvikling af fiskerierhvervet til gavn for klima, miljø og natur.

På den baggrund har vi i fiskerierhvervet udarbejdet 11 initiativer, der skal hjælpe fiskeriet til at komme over coronakrisen. Initiativerne skal holde hånden under beskæftigelsen i fiskerisektoren, landdistrikterne og resten af Danmark. I fiskerierhvervet er vi klar til at yde vores bidrag til, at Danmark samlet set kommer styrket ud af krisen, og bruger dette momentum til at fasttømre Danmarks position som et grønt flagsskib i globalt fiskeri.

God læselyst

Svend-Erik Andersen
Formand for
Danmarks Fiskeriforening

Fridi Magnussen
Formand for Danmarks
Pelagiske Producentorganisation

GODE RAMMEVILKÅR SKAL SIKRE BESKÆFTIGELSEN

Hvis ikke coronakrisen skal ende som en langstrakt økonomisk krise med negative konsekvenser for dansk erhvervsliv og danske lønmodtagere, er der behov for tiltag, der kan styrke konkurrenceevnen. Det gælder ikke mindst for fiskerisektoren. På den baggrund har Danmarks Fiskeriforening PO og Danmarks Pelagiske Producentorganisation følgende forslag til tiltag, der kan bidrage til at styrke fiskeriets konkurrenceevne og bidrag til beskæftigelsen.

1. Forenklinger der kan mærkes

Regelgrundlaget for fiskeriforvaltningen består af et sammenkog EU-forordninger, Fiskeriloven og en myriade af bekendtgørelser, der samlet set fastlægger rammerne for dansk fiskeri. Til trods for at skiftende regeringer har arbejdet for forenklinger på området, har reguleringen knopskudt til et uoverskueligt antal paragraffer og bestemmelser, som giver erhverv og forvaltning nogle meget vanskelige arbejdsvilkår. Det går i sidste instans ud over dansk fiskeris konkurrenceevne. Dansk fiskeri ønsker, at der en gang for alle tages livtag med det uoverskuelige regelgrundlag. Derfor skal der i regi af erhvervsfiskerudvalget gennemføres en grundig revision af det regelværk, der omgiver fiskeriverdenen, hvor rettesnoeren skal være forenkling og gennemsigtighed til gavn for forvaltningen og fiskerierhvervet.

2. Byrdestop og analyse af fiskeriets beskatningsforhold

Henset til de ekstraordinære omstændigheder ønsker fiskerierhvervet, at der gennemføres et afgifts- og byrdestop, der kan hjælpe dansk erhvervsliv gennem krisen. Særligt for fiskerisektoren foreslår vi, at der gennemføres en analyse af beskatningsforholdet i fiskeriet. Fiskeriet er som maritimt erhverv underlagt den generelle maritime lovgivning. Det gør sig dog ikke gældende med hensyn til skatteforhold, hvor andre maritime brancher er bedre stillede. Det betyder, at det kan være vanskeligt for fiskeriet at fastholde arbejdskraften i konkurrencen med de andre skattebegunstigede dele af sektoren. Der er derfor brug for en analyse, der skal danne grundlag for en skattemæssig ligestilling af erhvervsfiskere med andre maritime erhverv.

3. Mulighed for midlertidig oplægning

Eksportmarkederne for fiskeriprodukter er hårdt ramt af coronakrisen. Det afføder lavere afregningspriser og truer forretningsgrundlaget i konsumfiskeriet. Der er derfor behov for tiltag, der kan bidrage til at sikre en bedre sammenhæng mellem udbud og efterspørgsel af fiskeriprodukter. Derfor foreslår fiskerierhvervet, at de ubrugte midler i indeværende programperiode i det Europæiske Hav og Fiskeriudviklingsprogram (EHFF) anvendes på en oplægningsordning, der giver fartøjs ejere og mandskab mulighed for at indstille fiskeriet i en kortere tidsperiode. Derved kan man begrænse det tab, som lavere afregningspriser ellers ville medføre, og man kan undgå, at fiskere er nødt til at kaste håndklædet i ringen. Den konkrete model for oplægningsordningen skal udarbejdes i samarbejde med fiskerierhvervet sådan, den målrettes de dele af fiskeriet, hvor ordningen vil have den største positive effekt.

4. Unge fiskere - fritidsjob i fiskeriet

For at forbedre unges muligheder for at få et fritidsjob i kølvandet på coronakrisen, og for at give unge mennesker mulighed for at prøve kræfter med fiskeriet etableres en ungdomsfiskeordning. Ordningen skal udarbejdes i samarbejde med fiskerierhvervet, og skal give unge mennesker mellem eksempelvis 13 og 25 muligheden for henover resten af året at omsætte fisk for eksempelvis 30.000 kroner. Dermed vil man både skabe flere fritidsjob i Danmark og forhåbentligt øge rekrutteringen til fiskeriet.

5. Forøget mulighed for kvotefleksibilitet

Uden markeder at sælge fisk på, har mange danske fiskefartøjer ligget stille under coronakrisen. Det betyder, at sektoren nu er bagud i forhold til ikke bare indtjeningen i 2019, men også udnyttelsen af kvoterne. I de fleste fiskerier er det ikke muligt at indhente måneders tabt fiskeri i den resterende del af året. Det gælder særligt i de sæsonafhængige fiskerier. Danmark risikerer at gå glip af en betydelig indtjening fra fiskeriet og af vigtige råvarer til hele sektoren. I dag indeholder EU's fælles fiskeripolitik lovgivning som muliggør overførsel af kvote fra et år til det næste. Det vil sige, at man kan overføre uopfisket kvote til næste år – og vice versa. Loftet for overførsler er 10%. Overførsel af 10% er ikke tilstrækkeligt til at kompensere, for de tab som coronakrisen har forårsaget. Niveaueet for år-til-år fleksibilitet bør derfor hæves til 25%, som det var tilfældet da det russiske marked for EU-fiskerivarer kollapsede på grund af handelsembargoet i 2015.

FREMTIDENS GRØNNE LØSNINGER

Coronavirusen giver os muligheden for at slå to fluer med et smæk. Når økonomien skal genstartes, er det afgørende, at vi i Danmark indtænker den grønne omstilling. Derved kan vi få det optimale ud af den ellers ulykkelige situation, coronaen har skabt. En grøn genstart kan bringe Danmark tættere på målsætningen om 70% CO₂-reduktion i 2030, og det blå Danmark tættere på målet om at være CO₂-neutral i 2050. Samtidig kan det blive starten på endnu et eksporteventyr for dansk erhvervsliv, der kan få mulighed for at udvikle og eksportere de fremmeste grønne løsninger. I dansk fiskeri vil vi gøre, hvad vi kan for at bidrage til dette, og vi har følgende forslag til, hvordan vi kan hjælpe den grønne udvikling på vej til gavn for miljø, natur, klima og fremtidens fiskeri.

6. Grønnere fiskefartøjer

I dag findes der allerede teknologier, der kan reducere CO₂-udledningen med 25% per kilo fanget fisk. Derudover har dansk fiskeri udviklet et innovativt koncept for et energioptimerende og vedligeholdelsesoptimeret fartøj. Der ligger derfor et stort potentiale i at få udrullet de teknologier, og få udviklet teknologierne sådan, at fiskeriet bliver endnu mere klimaeffektivt. Fiskerierhvervet foreslår, at der afsættes to puljer til grønnere fiskefartøjer. For det første en pulje, der kan fremme udskiftning af gamle teknologier til grønnere teknologier sådan, at der på kort sigt kan ske en CO₂-reduktion. Dette vil der også være en beskæftigelsesmæssig gevinst ved i de brancher, der skal foretage moderniseringerne. For det andet gennem en pulje med et lidt længere sigte, hvor fokus skal være på udvikling og demonstration af fremtidens endnu mere klimaeffektive løsninger. Som et tredje element foreslår fiskerierhvervet EU's kapacitetsordning ændres. Den er i dag en barriere for grønne initiativer ombord på fiskefartøjerne. Derfor er der brug for en ny ordning, der i højere grad tilgodeser investeringer i klimateknologi og understøtte den grønne omstilling.

7. Udvikling af fremtidens fiskeriredskaber

For at styrke biodiversiteten og for at mindske fiskeriets påvirkning af havmiljøet foreslår fiskerierhvervet, at der afsættes midler til udvikling og demonstration af fremtidens fiskeriredskaber. Samtidig skal der gennemføres en analyse af trawlfiskeriets miljøpåvirkning, hvor forbedringspotentialerne skal identificeres.

8. Pulje til håndtering af næringsstofudledning

Havmiljøet i Danmark presses af udledningen af næringsstoffer fra fastlandet. Det påvirker fiskebestandene og den øvrige biodiversitet i vores havmiljø negativt. Den udfordring skal tages meget alvorligt, og der er behov for tiltag, der kan begrænse udledningen. Derfor foreslår fiskerierhvervet, at der afsættes endnu flere midler til at begrænse og opsamle kvælstofudledningen til havmiljøet. Eksempelvis på det kommende landområdesprogram, hvor dele af kvælstofindsatsen i dag er forankret. Et sundt havmiljø er afgørende for fiskebestande, biodiversitet og erhvervsfiskeriet, og der er dermed mange gevinster forbundet med en forøget indsats for at begrænse udledningen af næringsstoffer.

ØGET AFSÆTNING

Coronavirussen har rystet verdensmarkedet og Danmarks vigtigste samhandelsparterne. Udenrigsministeriet vurderer, at coronavirussen truer op imod 1 million arbejdspladser. Det understreger alvoren af coronavirussen for dansk økonomi, og vigtigheden af tiltag, der kan stimulere markedet for eksportvarer. Samtidig med, at eksportmarkederne er kollapsede, er den danske hotel- og restaurationsbranche underdrejet. HORESTA-branchen er en væsentlig aftager af fiskeriprodukter. Derfor er det vigtigt for dansk fiskeri, at branchen hjælpes tilbage på fode. Fiskerierhvervet i Danmark har følgende forslag til tiltag, der kan styrke afsætningsmulighederne for fiskeriprodukter.

9. Fiskeri, oplevelsesøkonomi og turisme

Der ligger et stort potentiale i at bygge bro mellem fiskerisektoren og turismebranchen i landets fiskerikommuner. Eksempelvis gennem aktiviteter, der kan give turister og andre, der er interesserede i at opleve dansk fiskeri på nærmeste hold, mulighed for at komme ombord på et fartøj, og måske endda opleve, hvordan fiskene bliver fanget. Konkret foreslår erhvervsfiskeriet i den forbindelse, at der etableres lokale arbejdsgrupper, hvor turistbranchen, kommunale erhvervscentre og de lokale fiskeriforeninger er repræsenterede. Gruppen får til opgave at udarbejde forslag til initiativer, der kan forløse fiskerisektorens oplevelsesøkonomiske potentiale til gavn for turismen og beskæftigelsen i landdistrikterne.

10. Danskerne skal spise flere fisk

Coronavirussen har allerede haft ødelæggende konsekvenser for hotel- og restaurationsbranchen, og det har påvirket afsætningsmulighederne for fiskeriprodukter i negativ retning. For at få restaurationsbranchen på højkant igen, og for at stimulere efterspørgslen på dansk fisk foreslås, at momsen sænkes i hotel- og restaurationsbranchen, mens virksomheders fradrag for restaurantbesøg samtidig hæves. Endvidere skal mulighederne for at fjerne momsen på fiskeriprodukter i detailhandlen afdækkes. Denne indsats skal suppleres med en statslig finansieret kampagne, der fokuserer på de positive egenskaber ved at spise fisk. Eksempelvis i forhold til folkesundhed og klima

11. Øget eksportindsats

Coronakrisen har haft store negative konsekvenser for eksportmarkederne. Derfor er der brug for, at der gøres en ekstra indsats for at få eksporten tilbage på sporet. Konkret foreslår fiskerierhvervet, at der skrues op for indsatsen for at åbne nye eksportmarkeder, imens der samtidig åbnes op for eksport af flere arter. Eksempelvis har fiskerierhvervet et stort ønske om at få mulighed for at eksportere jomfruhummer, konksnegl, taskekrabber og hvidfisk til Kina. Derudover har fiskeriet også et stort ønske om rygstød i form af tilskud, når verdens største fiskerimesse i 2021 flytter fra Bruxelles til en ny start i Barcelona, da messen er en ekstraordinær mulighed for at promovere danske fiskeriprodukter. For at identificere de eksportmarkeder med det største potentiale etableres et samarbejde mellem fiskerierhvervet og Udenrigsministeriet. Derved sikres en målrettet og effektiv indsats til gavn for beskæftigelsen og eksporten.

FINANSIERING

Danmarks Fiskeriforening foreslår, at initiativerne finansieres af nationale reserver. Herudover ønsker fiskerierhvervet, at midler på det Europæiske Hav- og Fiskeriudviklingsprogram - i højere grad end tilfældet er i det nuværende program - målrettes fiskerierhvervet. I det nuværende program bruges der eksempelvis mange midler på vandløbsrestaurering. Set med fiskeriets øjne bør det nøje overvejes, om indsatser som den kan finansieres andetsteds, da fiskerierhvervet har brug for midlerne for at komme sikkert, grønt og styrket ud af coronakrisen.

